

Charlottenborg inviterer ind i et syret og satirisk israelsk univers

Kunsthall Charlottenborg viser den første udstilling i Skandinavien med den israelske multikunstner Roe Rosen. En provokerende satireudstilling om magtmisbrug og forviklinger mellem fiktion og fakta

udstilling

AF CHRISTIANE MELDGAARD

kultur@k.dk

Udstillingen "The Mosquito-Mouse and Other Hybrids" er skabt af den israelske kunstner Roe Rosen (født 1963), hvis værkunivers er en æstetisk og narrativ sammen-smeltning af forskellige dele. Hos Roe Rosen finder man tegneserie, politisk satire, middelaldermanuskript, kunstnermanifest, opera og musical, perversitet, erotik, gyserhistorie, fakta og fiktion. Han arbejder i et tværdisciplinært felt som forfatter, instruktør og billedkunstner og er kendt for værker, der forholder sig kritisk til magtens autoriteter og den politiske dagsorden.

Udstillingens første rum er opbygget som en biograf, hvor publikum kan hvile sig i biografstolene og opleve det lige dele underholdende og skræmmende filmværk "The Dust Channel" (2016). Filmen er sansemættet, visuelt kontrastfyldt og overraskende. I begyndelsen ser vi en citron, billedet bliver til et spejlæg, så et øje, æggeblommen skæres midtover – man væmmes, og den absurde stemning er slået fast fra start med en hilsen til Salvador Dali og Luis Bunuels surrealistiske film "Den andalusiske hund" (1929), hvor åbningssceneriet ligeledes viser et øje som skæres op.

Filmen "The Dust Channel" er opbygget som en velarrangeret operette, hvor et pars

▲ Udstillingens første rum er opbygget som en biograf, hvor publikum kan hvile sig i biografstolene og opleve det lige dele underholdende og skræmmende filmværk "The Dust Channel" (2016), der blandt andet indeholder tv-klip, som beretter om antallet af asylansøgere i Israel og viser billeder af sand og grænsehegn omkring asyl-detentionen Holot i den israelske ørken. – Foto: Still fra "The Dust Channel"/Roe Rosen.

hverdag centrerer sig om deres usædvanlige dyrkelse af støvsuger Dyson DC07, som hyldes for at være "mere mægtig end Michelangelos sixtinske kapel".

Støvsugerfeticen munder ud i en seance, hvor en kvinde skiller støvsugeren ad, tager den mellem sine ben og fører sin cello-bue ind og ud af støvsugeren, mens scenen musikalsk underbygges med sangen "sug, sug, sug!".

Filmen er effektiv og original og fungerer især i kraft af sine absurde forskydninger og klipning: Parrets forherligelse af støvsugerens opsamlings af støv får pludseligt fremmedfjendske konnotationer, idet billederne sættes sammen med tv-klip, der beretter om antallet af asylansøgere i Israel og viser billeder af sand og grænsehegn omkring asyl-detentionen Holot i den israelske ørken.

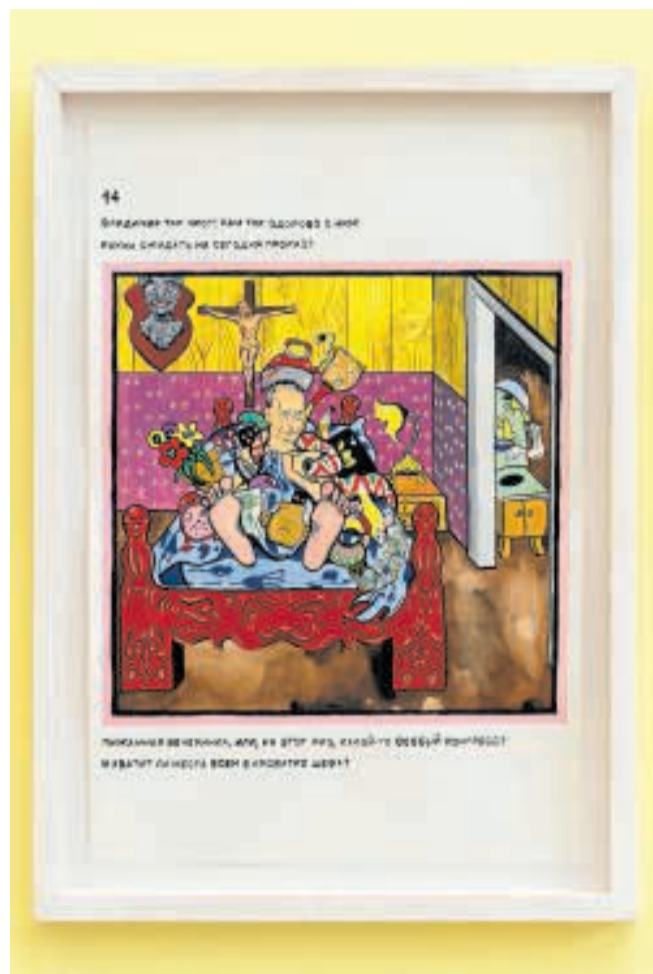
og viser billeder af sand og grænsehegn omkring asyl-detentionen Holot i den israelske ørken.

Værkserien "Vladimir's Night", der består af et narrativ opbygget omkring 39 gouacher på papir, starter som satire, men slår hurtigt over i en kvalmende morbid fantasi.

Først ser vi den russiske præsident Vladimir Putin spise middag i sit palæ, mens han i de følgende billeder udsættes for seksuelle ydmygelser og tortur, hvor hans legegsele skæres af og han til sidst afbildes som et hoved på et fad. Hvert papirværk akkompagneres af tekster med et væld af referencer til personer og politiske og historiske begivenheder.

Roe Rosen: The Mosquito-Mouse and Other Hybrids. Charlottenborg, København. Viser til den 16. februar 2020.

Teksternes overvældende informationsniveau gør, at man som beskuer let fortaber sig i detaljerne, bliver forvirret og mister overblikket over den samlede fortælling, fordi teksterne (over)forklarer og forklarer, hvad der foregår på billedsiden. Men det er netop pointen. Æstetisk trækker "Vladimir's Night" på et skønt mix af alt fra børnebogsreferencer, science fiction, russisk avantgarde, even-

tyr-illustrationer, religiøs ikonografi, propaganda-plakater og politiske flyveblade samt alt fra abstrakte figurer og mønstre til karikerede tegneseriefigurer.

Roe Rosen spiller i udstillingen på forviklinger mellem virkelighed og opdigting. For at gøre forvirringen total, har Rosen opdigtet kunstnerkarakteren digteren Maxim Komar-Myshkin (1978-2011),

som efter sigende immigrerede fra Rusland til Israel omkring årtusindskiftet, og som står bag alle værkerne.

Rosen har lagt en masse referencer bag navnet, især at det er en sammensætning af de russiske ord for myg og mus – et underligt fabelvæsen, som ses flere steder i udstillingen og indgår i udstillingens engelske titel (Mosquito-Mouse). Det ene dyr lever af at æde af større dyr (el-

◀ Den aktuelle udstilling er den første i Danmark med kunstner, forfatter og instruktør Roe Rosen, som er født i Rehovot i 1963. Her ses billede 14 fra værkserien "Vladimir's Night", der består af et narrativ opbygget omkring 39 gouacher på papir. – Foto: David Stjernholm/Kunsthall Charlottenborg/Roe Rosen og Rosenfeld Gallery.

ler i overført betydning magthavere), det andet lever i det skjulte som et "skadedyr".

Brugen af pseudonymet i udstillingen er valgt i forhold til satiretegnings historie, hvor kritikere af statsmagter både historisk og til stadighed bliver fulgt for at ytre deres mening på skrift og i tale.

Det er også denne Komar-Myshkin-figur, der har grundlagt den ligeså fiktive ekssovet-gruppe "Buried Alive Group", hvis seks videoværker, skabt mellem 2003 og 2011, også er at finde i udstillingen og vises sammen med et manifest over gruppens kunstneriske ideologi og båndspænd. I den virkelige virkelighed er det selvfølgelig Roe Rosen selv, der har skabt videoværkerne og kun over to dage i 2013. Er du også forvirret?

Nogle gange kan man have en oplevelse af, at kunst taler så rent og direkte til én, at det går uden om forstanden. Sådan er det ikke med "The Mosquito-Mouse and Other Hybrids". Man kan argumentere

for, at værker altid kan opleves umiddelbart, men udstillingen taler primært gennem forstanden, fordi den tager afsæt i Roe Rosens særlige filtrede kunstneriske univers, hvor de opdigtede personkarakterer, fortællertechniske forviklinger og utallige referencer udgør hele præmissen for udstillingen, det kunstneriske greb, som er rammen om æstetikken. Og som man må forsøge at filtrere ud. Først derefter rammer chokeffekterne og udstillingens mange absurde, sjove, erotiske og surrealistiske øjeblikke, der især opstår på grund af Rosens uventede forskydninger i videoværkerne.

Udstillingens detaljerthed og blanding af fiktion og fakta formår at understrege en pointe om magtmisbrug – her er det Rosen selv, der tager magten over beskueren og giver os manipulerede informationer og "fake news", som vi må forholde os kritisk til. På den måde er udstillingens tematik skræmmende aktuel, og på den måde opnår den også til fulde, hvad der var dens formål. ■

Dedikeret ensemble brølede liv i 1920'erne i Guldborgsund

Ensemble Storstrøm spillede uden sikkerhedsmargin, da ustoppelig parisisk musik fra 1920'erne blev sat op imod dansk minimalisme ved fin begyndelse på den igangværende turné

koncert

AF SUNE ANDERBERG

kultur@k.dk

Det var en ung Arthur Honegger, der i 1923 omsatte damplokomotivets fart, voldsomhed og tyngde til noder med orkestretsatsen "Pacific 2.3.1". Hvad der begynder som strengt kontrapunktisk musik i Bachs ånd, udvikler sig hurtigt til et rytmisk inferno, i takt med at toget kommer op i fart, og nodeværdierne bliver kortere.

Kigger man i partituret, er det tydeligt at aflæse intensiteten i de mere og mere fortættede takter; insisterende tonegentagelser og hektiske skalaløb bliver til et billede på det massive projektil, der skærer gennem landskabet uden at se sig tilbage.

De otte musikere i Ensemble Storstrøm er på deres nuværende turné udvidet med Det Kongelige Kapels tidligere førstesolotrompetist Ketil Christensen. Og fra scenen i Kumus, Guldborgsunds moderniserede kultur- og musikhus lige uden for Nykøbing Falster, indledte de derfor åbningskoncerten onsdag aften i sidste uge med et arrangement af Honeggers orkestermassiv for blot ni stemmer.

Man var ikke i tvivl om, at man hørte en oversættelse. Nuancer gik helt naturligt tabt, og en klanglig prioritering imellem instrumenterne var afløst af en noget staccato dynamik. Men ekspressiviteten blev fastholdt, og lyden af et parisisk musikliv på vej væk fra verden af i går blev

■ **Var vi lidt få fremmødte** på ensembles hjemmebane i Guldborgsund? Måske. Men der er nu al mulig grund til at dukke op til de resterende koncerter på turnéen i det sydøstlige Danmark.

endnu mere hårdkogt end oprindeligt. Musikken fik en mere abstrakt karakter, mens damplokomotivet trådte i baggrunden, og Honeggers forbindelser til Bartok, Schönberg og Stravinskij blev tydeligere, end de ellers kan være.

Dristigt fulgte ensemblet op på dette sindbillede på "de brølede 1920'ere" med den danske minimalist Ole Bucks filmiske kammer-symfoni "Flowers in the Sky" fra 2005.

Hvor skønt, egentlig, at høre 74-årige Bucks glade, repetitive musik lige efter Honeggers dystre dramatik. Værket lægger ud med et simpelt kvartinterval i harpen, som spreder sig til lette akkordbrydninger i dur hos resten af ensemblet, inden Buck med Philip Glass som klar inspirationskilde gør et uannonceret spring til mol. Hele tiden med enkle vippefigurer eller løb i alle instrumenter, som får musikken til at pulser og boble som en magisk sø.

Selvom Ensemble Storstrøm er eksperter i Bucks musik, hørte man dog også,

at minimalismen langtfra er lige så enkel at opføre, som den er at lytte til. Når det melodiske materiale vandrede mellem flere stemmer i nædesløse gentagelser, kneb det sine steder med at holde pulsen helt stabil. Men det er også charmen ved den repetitive musik, at menneskeligheden pludselig viser sig i de mekaniske mønstre.

I løbet af værket viser Buck, at han er meget mere end en Glass-epigon. Langt mindre dogmatisk. Her introduceres pauser og hvislen, og i tredjehuset, som domineres af hurtige skalaløb i harpe og klaver samt vippefigurer i violin og bratsch, hører man pludselig en inderlig, vibratofuld melodi i celloen. Systemer er jo til for at blive brudt.

Ensemblet havde valgt at gemme to eksempler på parisisk balletmusik fra 1920'erne, Bohuslav Martinus surrealistiske "La revue de cuisine" og Darius Milhauds muntere "La boeuf sur le toit", til efter pausen.

Musikerne gik lidt for alvorligt til Martinus værk om

Oksen, Kammeret, Køkkenet og Toget. Musik af Honegger, Buck, Martinu og Milhaud. Kumus, Guldborgsund. Ensemble Storstrøm. Gentages i Maribo, Næstved og Haslev frem til den 25. november.

køkkenredskabers hemmelige liv, hvor der arbejdes med forvrængninger af klassicisme, tango og charleston i en instrumentering, der skal efterligne samtidens parisiske jazzbands.

Ensemblet havde dog lidt vanskeligt ved at slå om i det swingende, hvilket også prægede opførelsen af Milhauds polytonale værk, der fordrer endnu skarpere omslag mellem de op mod 30 populære brasilianske melodier, som komponisten citerer i alle tænkelige tonearter. Her måtte man egentlig gerne have overdrevet, også rent performativt – musikken var oprindeligt tænkt som ledsagelse til Chaplins stumfilm.

Var vi lidt få fremmødte på ensembles hjemmebane i Guldborgsund? Måske. Men der er nu al mulig grund til at dukke op til de resterende koncerter på turnéen i det sydøstlige Danmark. Både for at opleve brølet fra 1920'erne og eftertænksomheden fra dansk minimalismes førende komponist.

NY BOG: 14 kloge bedste-forældre om alt det, der er værd at give videre

■ **Brev til mine børnebørn** er en bog, der opfordrer bedsteforældre og deres voksne børn til at dele familiefortællinger med de yngre generationer.

Den gode historie skaber nærvær og rum for fælles eftertanke – pludselig kan vi træde ud af de vante roller og møde hinanden med nysgerrighed."

AF GHITA NØRBY

- Bidrag af: Ghita Nørby • Elisabeth Gjerluff Nielsen • Per Schultz Jørgensen • Lola Jensen • Bertel Haarder • Pia Kjærsgaard • Hilda og Keld Heick • Margrete Auken • Kjeld Holm • Annette og Jørgen Due Madsen • Margrethe Kähler • Samuel Rachlin

PLADS TIL AT NEDSKRIVE EGNE TANKER OG MINDER SIDST I BOGEN